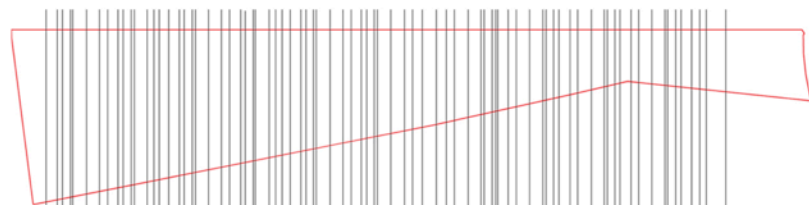

Kod urbanistyczny

Projekt rozważa siedem przestrzennych przeznaczeń (Ogród – Przejście – Hol – Woda – Tęcza – Cisza – Wysokość), które na jednym z poziomów kodują terytorium Ogrodu w powtarzalnych sekwencjach. Na drugim z poziomów, ta przestrzeń urbanistyczna jest zbudowana z wyodrębnionych elementów (Natura – Odbicia/Refleksje – Tekstury – Powiązania/Przeplawy – Rozrost).

Artykulacja

„Stymulowana topografia” transformuje fragment obszaru Łazienek Królewskich w krajobraz, który spełnia wymogi współczesnej przestrzeni publicznej. To proces restrukturyzacji krajobrazowej poprzez przeplatanie „budowanego” (kubatury) z „niebudowanym” (z ang. built and unbuilt). Stymulowana topografia zaprzecza tradycyjnemu statusowi budynków użyteczności publicznej i oferuje architekturę jako formę urządzenia krajobrazowego. „Zniknięcie” architektonicznych obiektów odbywa się poprzez kreację krajobrazu zawierającego w sobie niezbędną treść funkcjonalną. Krajobraz ma wyższy stopień inteligencji niż architektoniczny obiekt, ponieważ krajobraz generuje proces sprzeczności, spekulacji, zaangażowania i negacji, a budynek tylko ustala wartości.

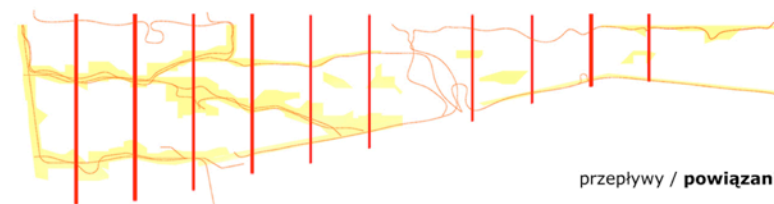
7 przestrzennych przeznaczeń / kod paskowy

natura

tekstury

przeplawy / powiązania

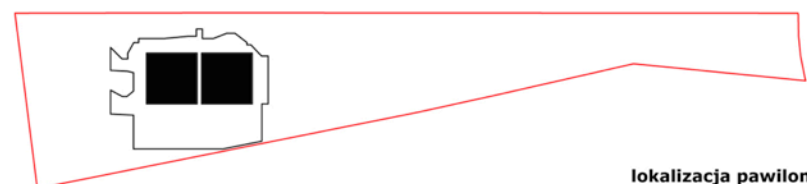
wioska Artystów

odbicia / refleksje / przestrzeń działań artystycznych

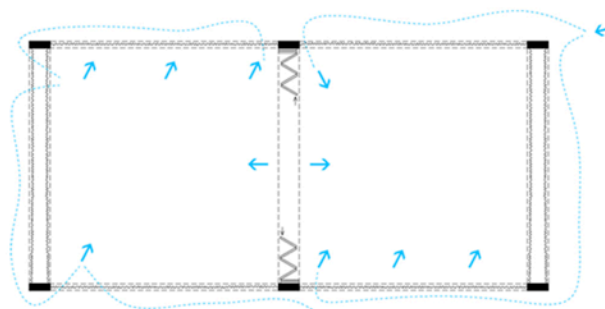
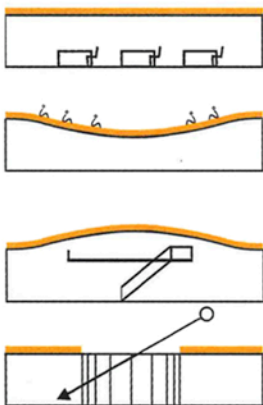
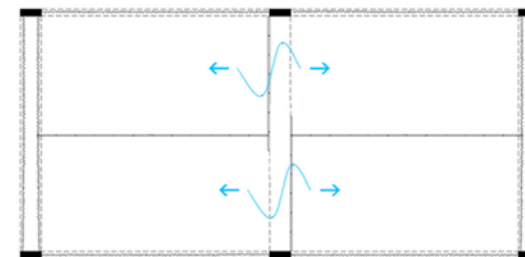
zielen wysoka

lokalizacja pawilonu

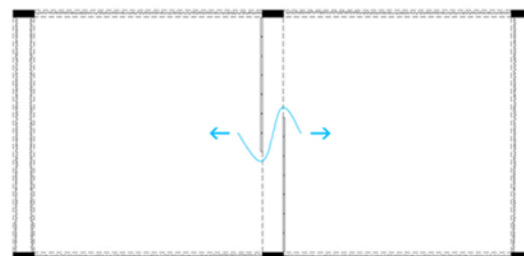
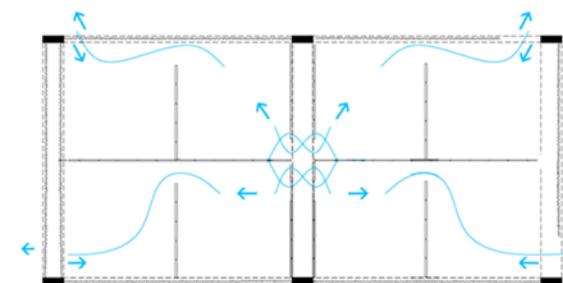
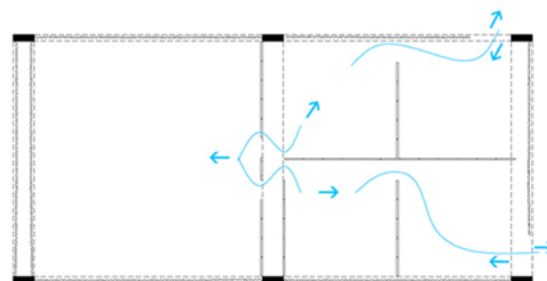
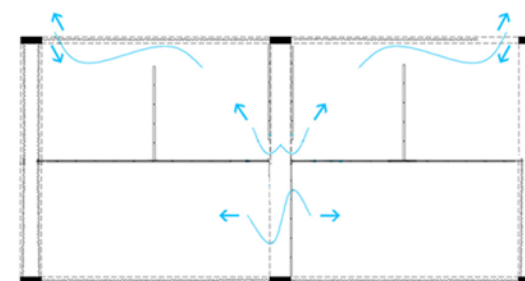

warianty podziału przestrzeni wystawienniczej

1800m²2x450m² + 2x450m²

Pawilon wystawienniczy

Cechą podstawową koncepcji architektonicznej pawilonu wystawienniczego jest **poszukiwanie wartości przestrzennej w budynku rozumianym jako całość – bez podziału na wnętrze i jego obudowę**. Utrzymanie takiej spójności przy jednoczesnej próbie nawiązania dialogu emocjonalnego z użytkownikiem może być efektem odniesień do cech krajobrazu naturalnego w architekturze (wzgórze, doliny, jaskinie) – wytwarzających wewnątrz sztuczną topografię. Projekt pawilonu wystawienniczego Ogrodu XXI wieku unika dosłownych skojarzeń formalnych z naturą – jednak efekt wciąż jest podobny. Otwarcia widokowe, intrygująca, rozległa przestrzeń, ciągłość powierzchni – nadziemnej i zasadniczej podziemnej (krajobraz wewnętrzny pawilonu „rozwija się” z poziomym terenu – zewnętrzna rampa wejściowa kontynuowana jest w środku pawilonu), niepowtarzalność kompozycji to niektóre cechy, jakie możemy przypisać zarówno krajobrazowi, jak i wnętrzu projektowanego pawilonu. Co jednak najważniejsze: przestrzeń ta, pomimo wielu składowych, jest spójna, a niemal wszędzie gdzie sięga wzrok możemy wejść i podziwiać inną, emocjonującą perspektywę. **Wartość tej przestrzeni nie polega na pięknym wystroju pomieszczeń. Chodzi tu raczej o wytworzone tam rozbudowane zależności przestrzenne i programowe.** Są to otwarte struktury, które nie zakładają sztywnych podziałów, ale inspirują użytkownika do różnorodnej interpretacji przestrzeni. Wnętrza pawilonu nie są autonomiczne i zamknięte, ale posiadają konkretne sąsiedztwo, kontekst. Są homogeniczne, elastyczne, przestrzenne. Większość przegród jest przezroczysta lub półprzezroczysta, co umożliwia łatwą lokalizację we wnętrzu i oglądanie go z różnych perspektyw. **Otwierają przed widzem nowy „alternatywny krajobraz”.**

2 x 900m²4x225m² + 4x225m²900m² + 4x225m²2x450m² + 4x225m²

Ogród, Zieleń, Ekologia

Jeśli Ziemia postrzegana jest jako tygiel wpływów, których wzajemny ruch zapewnia możliwość zmian ewolucyjnych, a tym samym zapewnia ciągłość istnienia, to osią tych zmian w dzisiejszych czasach jest człowiek. Ogród XXI w, tak jak wszystkie ogrody, jest wynikiem działalności człowieka, teraz jednak człowiek zwraca się ku przyrodzie nie po to, aby nad nią panować ale z nią współżyć w harmonii. Nie należy jednak oczekiwać, że na wydzielonej przestrzeni Ogródu XXI w. może powstać namiastka ekosystemu funkcjonującego w oparciu o podstawowe prawa ekologii czyli równowagę biologiczną, cykl obiegu materii czy przepływ energii, że będzie on funkcjonował jak samowystarczalny i samoreguujący się organizm.

Jednym z podstawowych założeń kompozycji (idei) ogrodu jest wyraźne ograniczenie estetyzacji jako głównej wartości w kształtowaniu układów i doborów roślin na rzecz wartości nadestetycznych: edukacji ekologicznej oraz nauki integracji i współdziałania poprzez uczestnictwo w tworzeniu sztuki i kreacji ogrodu.

Wyrazisty podział ogrodu na kwatery jest związany z jego „wielozadaniowością”, umożliwiła wykorzystanie tej niewielkiej przestrzeni na różne sposoby, zarówno w zakresie edukacji ekologicznej, prezentacji różnorodności zbiorowisk roślinnych, prezentacji sztuki oraz zabawy i wypoczynku. Podział kwatery ogrodu, przy zachowaniu stałości jego kompozycji przestrzennej, daje możliwość łatwego i niskobudżetowego modyfikowania programu i wystroju, nie ogranicza zmienności, co jest niezwykle istotne przy założeniu współdziałania społecznego.

Niezależnie od tej zmienności kwatery najczęściej dedykowane są roślinom i razem z nimi stanowią wyrazisty element ogrodu, natomiast w miejscach ekspozycji sztuki, zabawy lub wypoczynku roślinność pozostaje neutralnym tłem. Ogród ten, nie będąc miniaturą naturalnego krajobrazu, stanie się zbiorem edukacyjnych „mikroukładów przyrodniczych”, prezentujących możliwości współdziałania człowieka z naturą i jej ochrony.

Jedną z ról ogrodu jest edukacja przyrodnicza bo „człowiek pozbawiony doświadczeń płynących z kontaktu z przyrodą nie jest w stanie jej w pełni zrozumieć i bronić”.

Wskazując w mikroskali możliwości współdziałania z przyrodą podajemy zrozumiałe, niskobudżetowe rozwiązania możliwe do zastosowania w każdym ogrodzie i terenie zielonym. Promocja takich działań przyniesie większe efekty, jeśli zostaną one wprowadzone w życie masowo niż drogie, skomplikowane technologie niedostępne powszechnie.

Zrównoważone ogrodnictwo, lokalna infiltracja wody deszczowej, naturalne zbiorniki wodne z biologicznym oczyszczaniem mogą być stosowane nie tylko przez każdego posiadacza ogrodu ale również przez większe instytucje.

Dzięki wprowadzeniu takich zasad jak: stosowanie głównie rodzimych, odpornych gatunków roślin na odpowiednim podłożu glebowym, zachowanie różnorodności biologicznej, związane z tym znaczne ograniczenie chemicznych metod ochrony roślin i nawożenia – ogród ten będzie nawiązywał do układów naturalnych i jako taki stanie się również przestrzenią przyjazną dla drobnych zwierząt, które wzbogacają i uprzemniają otoczenie.

Bogactwo roślinności zielonej i krzewów owocujących oraz woda przyciągną owady, ptaki i drobne kęgowce. Duży udział roślin miododajnych oraz domki dla owadów pożytecznych wkomponowane w kortenowe obrzeża wyniesionych rabat będą pretekstem do poruszenia problematyki wymierania pszczół.

Podstawowe rośliny w ogrodzie to gatunki rodzime, jednak nie unikano wzbogacenia ich częściowo przez kultywary oraz gatunki obce, które zgodnie z filozofią ogrodu planetarnego stanowią obraz różnorodności przyrodniczej wystawionej na ewolucję, kierowaną współcześnie przez ludzką działalność. Gatunki obce (głównie archeofity) stosowane są świadomie, z wykluczeniem gatunków inwazyjnych. Zestawienia roślin charakteryzuje sezonowa zmienność prezentująca różnorodność form i układów w ciągu roku, typowa dla naszego klimatu.

1. **Drzewa ozdobne:** *Tilia cordata* – lipa drobnolistna, *Betula pendula*- brzoza pospolita, *Sorbus aucuparia*- jarzębina, *Carpinus betulus*- grab pospolity

2. **Drzewa owocowe:** jabłoni domowa, grusza, śliwa- dla zachowania puli genetycznej oraz naturalnej uprawy (odporność na choroby i klimat) sadzone będą odmiany historyczne, nie uprawiane już na skalę przemysłową

3. **Krzewy:** *Taxus baccata* – cis pospolity, *Cornus sanguinea* – dereń świdwa, *Crataegus sp.* – głóg, *Euonymus verrucosus*, *europaeus* -, trzmielina, *Hedera helix*- bluszcz pospolity, *Viburnum opulus*, *Viburnum lantana*

4. **Krzewy owocowe** (owoce jadalne dla ludzi i zwierząt): *Rubus jezeyna* i malina, *Ribes*- porzeczka i agrest, *Rosa*- róża, *Sambucus nigra*- bez czarny, *Corylus avellana*- leszczyna pospolita

5. **Byliny, zioła, trawy ozdobne** – wielogatunkowe rabaty kształtowane zgodnie z zasadami zrównoważonego ogrodnictwa – uwzględniające allelopatię, oddziaływanie na owady pożyteczne, wymagające minimum pielęgnacji (4 roboczogodziny/m²/rok) oraz dekoracyjne przez cały rok

6. **Runo parkowe** – runo pod krzewami i drzewami tworzy naturalny podszyt, przyciąga drobną faunę oraz owady pożyteczne i daje im schronienie, stanowiąc istotny element ochrony biologicznej roślin.

7. **Murawy, łąki kwietne**– trawniki wzbogacone roślinami dwuliściennymi (koniczyna, stokrotka, bluszczyk kurdybanek, pięciorniki) oraz łąki stanowią alternatywę dla nieekologicznych i drogich w utrzymaniu monokultur tradycyjnych trawników parkowych, które ograniczono do minimum.

Rezygnując z użycia wody w formie tradycyjnych otwartych stawów pokazano ją w mnogości form, w jakich pojawia się naturalnie w przyrodzie wzbogacając jej różnorodność. Najistotniejszą funkcją tych form jest edukacja w zakresie gospodarowania wodą opadową poprzez infiltrację, oraz promocja biologicznego oczyszczania wody.

Efemeryczne, deszczowe lustro wody oraz mgła pokazuje jej rolę w krajobrazie i zmienność, jaką do niego wprowadza. Zmiana ukształtowania terenu w części ogrodowej ogranicza się do wykreowania pól prezentacji, które stanowią kwatery w obramowaniach ze stali kortenowskiej. Dzięki temu ogród oferuje szerokie możliwości kreowania zmienności siedliskowej poprzez stosowanie odpowiedniego substratu i ekspozycji, ograniczając przy tym przekształcenia w obrębie istniejącego podłoża, zwłaszcza w rejonie starych drzew.

Całość przestrzeni podzielono na siedem stref odpowiadających lokalizacji programu w ogrodzie. Linią podziału a jednocześnie łącznikiem między strefami są zielone korytarze- tzw. przejścia, pasáže:

1. Ogród z widokiem na Łazienki i łąkę kwietną - miejsce wypoczynku z możliwością kontemplacji otwierającego się widoku na starą część Łazienek Królewskich, łagodne przejście między dwoma światami ogrodu.
2. Ogród architektoniczny – zieleń powiązana z pawilonem wystawienniczym
3. Strefa bioróżnorodności- zróżnicowane ogrody kwatery, mini-sady
4. Plac pauza / pustka- miejsce spotkania różnych form działań, efemeryczne lustro tworzone naturalnie przez cienie film wodny po deszczu
5. Strefa promocji i edukacji ekologicznej- ogród ozdobny z funkcją edukacji ekologicznej, prezentacja współczesnych trendów ekologii, prezentacje z pogranicza sztuki i ekologii, przestrzeń otwarta na przekształcenia w czasie i współdziałanie społeczny.
6. Ogród zabaw i warsztatów- integracja pomiędzy generacjami w kontekście sztuki i współdziałania artystycznego, punkt obsługi dla zajęć prowadzonych na terenie całego ogrodu, pole działań społecznych stowarzyszeń artystycznych i ekologicznych.
7. Strefa wejścia od ul. Gagarina z oknem widokowym od ul. Parkowej - daleka oś widokowa do parku Morskie Oko, możliwość realizacji działań plenerowych typu landart, warsztaty, pikniki itp. Zaadaptowane zadrzewienia istniejące.

Ogród XXI wieku z pawilonem wystawienniczym – Rewitalizacja obszaru Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie

Strefy ogrodu**1. Ogród z widokiem na Łazienki**

Otwarcie widokowe na Łazienki z Ogrodem Romantycznym i łąką kwietną. Część ogrodu oferująca miejsca wypoczynku z możliwością kontemplacji otwierającego się widoku na starą część Łazienek Królewskich. Łagodne przejście między dwoma światami ogrodu.

W kwaterach dominuje roślinność o charakterze kwitnących muraw i łąk, zachęcających do leżenia na trawie i relaksu. Stosowane głównie gatunki rodzime nawiązujące do ginących z krajobrazów zbiorowisk łąkowych i pastwiskowych.

Wszystkie parkingi ukryte poprzez częściowe obniżenie i przykrycie konstrukcjami pod pnącza - siatki stalowe.

2. Ogród architektoniczny

Pawilon wystawienniczy powiązany jest z ogrodem - zieleni wpełza na dachy budynków, wnika poprzez ogród w fosie do wnętrza podziemnych sal wystawienniczych.

Dachy zielone na budynku porośnięte naturalistycznymi murawami łąkowymi uzupełnionymi niskimi, płozącymi krzewami. Część muraw - na dachach dostępnych- wzbogacona roślinami odpornymi na deptanie. Zadaszenia altan pokryte kolorowymi pnączami i barwne liście i owoce, miódodajne kwiaty, przebarwienie jesienne.

Roślinność w fosie i przy elewacjach pawilonu stanowi kontynuację i kumulację wrażeń związanych z drzewami i krzewami owocującymi w ogrodzie. Skład gatunkowy dostosowany do oświetlenia - zmieniający się wraz z poziomem terenu.

3. Strefa bioróżnorodności

Bogactwo roślinności zielonej i krzewów owocujących oraz woda przyciągają owady, ptaki i drobne kręgowce. Duży udział roślin miódodajnych jest pretekstem do poruszenia problematyki wymierania pszczół. Tu znajdować się będą również domki dla owadów pożytecznych wkomponowane w kortenowe obrzeża wyniesionych rabat.

Wszystkie zestawienia roślin zielonych komponowane w sposób uwzględniający ich wzajemne oddziaływanie, przystosowanie do warunków siedliska (odpowiednio dobrane podłoża), trwałość, zdolność do samoregeneracji, nieinwazyjność i pochodzenie (preferowane gatunki rodzime). Zminimalizowane zapotrzebowanie na podlewanie, ograniczenie zabiegów pielęgnacyjnych i stosowania środków ochrony roślin (m.in. przez wykorzystanie allelopatii).

4. Plac pauza / pustka

Miejsce spotkania różnych form działań - profesjonalnych i amatorskich z zakresu sztuki, ekologii, działań prospołecznych - platforma wymiany myśli.

Efemeryczne lustro tworzone naturalnie przez cienie film wodny po deszczu, lub może powstawać sztucznie dzięki deszczówce zebranej w podziemnych zbiornikach. Plac może być zalany lub osuszony szybko i w dowolnym momencie.

Zielen tworzy ramy placu - falujące trawy i grupy bylin. Przylegające do placu murawy i trawniki oferują dodatkową przestrzeń dla organizowanych wydarzeń i są naturalnym przejściem do innych części ogrodu. Kompozycje gatunkowe uwzględniają oddziaływania między roślinami, ich odporność i całoroczny efekt dekoracyjny.

5. Strefa promocji ekologii i edukacji ekologicznej

Ogród ozdobny z funkcją edukacji ekologicznej - kameralne wnętrza parkowe prezentujące współczesne trendy ekologiczne - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, oszczędne gospodarowanie wodą i jej biologiczne oczyszczanie oraz poszanowanie dla środowiska przyrodniczego jako całości - przyroda ożywiona i nieożywiona.

Ogród poprzez udostępnienie przestrzeni dla prezentacji ekspozycji z pogranicza sztuki i ekologii stanowi dynamiczną, zmienną strukturę aranżacji przestrzeni otwartą na przekształcenia w czasie i współdziałania społeczne.

Ogród kwaterowy w swojej treści przekazuje informacje na temat konkretnych rozwiązań lub prezentuje problem związany z ekologią. Kwatery wypełnione różnorodnymi murawami i żywem stanowią przestrzeń współtworzoną z grupami użytkowników - podatną na rozmaite przekształcenia.

Rabaty bylinowe biodynamiczne skojarzone z rabatami jednorocznymi współtworzonymi w ramach zajęć warsztatowych lub działań artystycznych.

Kompozycje roślin wodnych promują oczyszczalnie biologiczne.

6. Ogród zabaw i warsztatów

Strefa warsztatowa wielopokoleniowa - integracja pomiędzy generacjami w kontekście sztuki i współdziałania artystycznego. Baza dla warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej - punkt obsługi dla zajęć prowadzonych na terenie całego ogrodu. Pole działań społecznych stowarzyszeń artystycznych i ekologicznych.

Program zabawowy o charakterze poznawczym dla najmłodszych jako uzupełnienie funkcji.

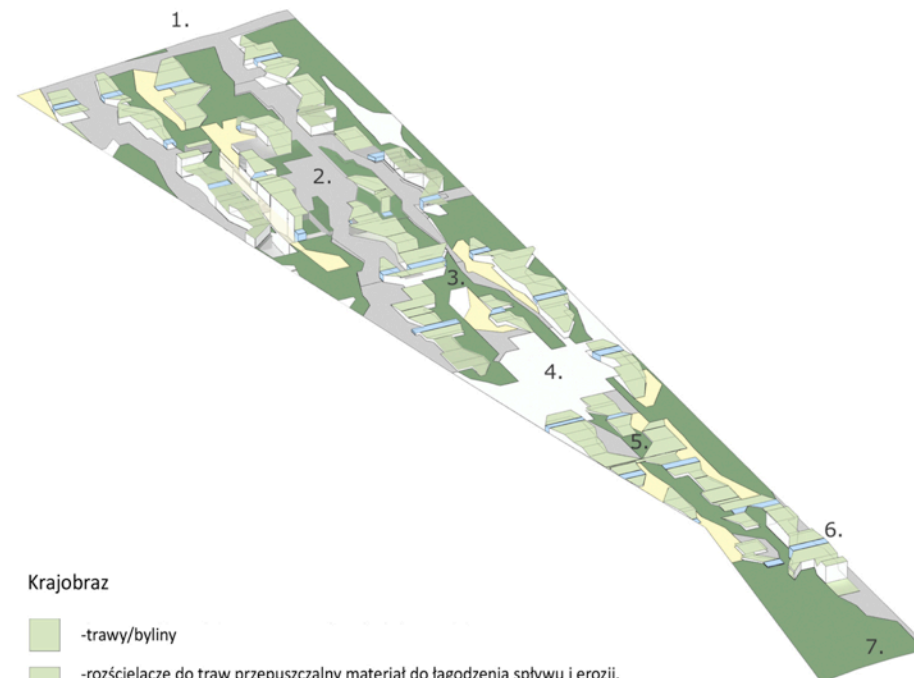
Zielen kształtowana jako pole doświadczeń i zabawy - bezpośredni kontakt z jej fakturą, kolorem, zmiennością, smakiem i zapachem. Otoczenie przyjazne dziecku - pobudza ciekawość, zachęca do eksploracji. Kwatery wypełnione feerią barw i kształtów bylin i ziół tworzących spójny układ biodynamiczny i samoregulujący.

Odporne na deptanie murawy stanowią "zieloną podłogę" tej strefy.

7. Strefa wejścia od ul. Gagarina

Strefa wejściowa (buforowa) od ulicy Gagarina z oknem widokowym od ul. Parkowej - daleka oś widokowa aż do parku Morskie Oko. Przestrzeń wspomagająca strefę warsztatową - możliwość realizacji działań plenerowych typu landart, warsztaty, pikniki itp. Strefa ta, widoczna z zewnątrz, ma wzbudzić zainteresowanie i zachęcić do udziału w organizowanych tu wydarzeniach.

Zaadaptowane zadrzewienia istniejące wzbogacone o podszyt, i runo. Roślinność ceniolubna - rodzime gatunki grądowe zgodne siedliskowo - zdolności adaptacyjne i samoodtwarzanie. W centralnej części wielogatunkowe murawy parkowe odporne na intensywne użytkowanie.

Krajobraz

- trawy/byliny
- rościelacze do traw przepuszczalny materiał do łagodzenia spływu i erozji.
- agrokultura
- ogrody wodne
- naturalna utwardzona nawierzchnia przepuszczalna
- zielona podłoga wraz z parasolem z drzew

Struktura piętrowa ogrodu:

„Zielona podłoga” wraz z parasolem z drzew- trawniki dywanowe i trawniki parkowe stanowią tło dla pozostałych elementów ogrodu i są przestrzennym łącznikiem między nimi. Soliterowo sadzone drzewa rodzime (lipa, jarzębina, brzoza) są kompozycyjnym uzupełnieniem piętrowej struktury zieleni ogrodowej.

Sad

Przewijający się przez cały ogród „sad” to grupy niskich drzewek i krzewów owocowych stanowiących nawiązanie do trendu miejskiego ogrodnictwa. Jednocześnie wzbogaca bioróżnorodność ogrodu (owoce jadalne dla ptaków, rośliny miódodajne), jest ostoją dla różnorodności genetycznej (stosowane stare odmiany wycofane z upraw przemysłowych) oraz jako kolejne piętro roślinności urozmaica strukturę przestrzenną ogrodu.

Pasaże to zielone korytarze - łączniki między strefą Alei Chińskiej, wnętrzem ogrodu i rejonem ul. Parkowej. Wydzielają funkcjonalne przestrzenie ogrodu a przez swoją półprzeźrystą strukturę otwierają różne perspektywy

Tabela programowa podsumowująca bilans powierzchni użytkowych dla Pawilonu Wystawienniczego

Nazwa i funkcja pomieszczenia	Powierzchnia użytkowa (m ²)
FOYER I KASY	200,00 m ²
SALA WIELOFUNKCYJNA	180,00 m ²
SALE SPOTKAŃ I EDUKACJI	230,00 m ²
SKLEP MUZEALNY I KAWIARNIA	110,00 m ²
2 SZATNIE OSOBNE DLA KAZDEJ Z SAL WYSTAWOWYCH (2x300 osób)	100,00 m ²
WYSTAWA 1	900,00 m ²
WYSTAWA 2	900,00 m ²
OCHRONA I MONITORING	50,00 m ²
SANITARIATY	160,00 m ²
BIURA	100,00 m ²
DOK DOSTAWCZY	100,00 m ²
PRZEDMAGAZYN PRZY DOKU	200,00 m ²
MAGAZYN ZAPLECZA WYSTAWOWEGO	150,00 m ²
POMIESZCZENIA TECHNICZNE	200,00 m ²
KOMUNIKACJA WEWNĘTRZNA	400,00 m ²
RAZEM	3980,00 m²
KUBATURA	21210,00 m³

Tabela programowa podsumowująca bilans powierzchni całego terenu opracowania w rozbiću na obszary o funkcji i programie zaproponowanych w pracy konkursowej

Nazwa	Powierzchnia użytkowa (m ²)
TRAWNIKI / MURAWY PARKOWE	12 650,00 m ²
SADY	2100,00 m ²
MURAWY / ŁĄKI EKSTENSYWNE NA DACHACH / KWATERY BYLINOWE /	1680,00 m ²
PAWILONY	1900,00 m ²
ALTANY	1 480,00 m ²
NAWIERZCHNIE TRAWIASTE WZMOCNIONE	900,00 m ²
POWIERZCHNIE UTWARDZONE - CIĄGI PIESZE	4340,00 m ²
POWIERZCHNIE UTWARDZONE - PUSTKA/PAUZA	1900,00 m ²
PUSTKA-PLATFORMY ARTYSTYCZNE	550,00 m ²
PARKINGI	720,00 m ²
RAZEM	28 220 m²